

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра прикордонної служби факультету безпеки державного кордону

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 09 «ПРИКОРДОННА СЛУЖБА»
ООП «ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ КІНОЛОГІЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДПСУ
для набору 2021 року**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 25 Військові науки, національна безпека, безпека державного кордону

Спеціальність: 252 Безпека державного кордону

Спеціалізація: Організація діяльності кінологічних підрозділів ДПСУ

Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Прикордонна служба» («Основи прикордонної служби», «Організація та керівництво службою прикордонних нарядів в різних умовах обстановки», «Теорія прикордонної служби підрозділу охорони державного кордону», «Управління підрозділом охорони державного кордону») є обов'язковою для вивчення ОПП «Організація діяльності кінологічних підрозділів ДПСУ». Вивчається курсантами на 1-му, 2-му, 3-му та 4-му курсах навчання на кафедрі Прикордонної служби та складається з 4-х прикордонних задач.

1-й курс - протягом 2-го семестру навчання вивчається прикордонна задача №1 Основи прикордонної служби.

2-й курс – протягом 3-го та 4-го семестрів вивчається прикордонна задача №2 Організація та керівництво службою прикордонних нарядів в різних умовах обстановки.

3-й курс – протягом 5-го та 6-го семестрів вивчається прикордонна задача №3 Теорія прикордонної служби підрозділу охорони державного кордону.

4-й курс – протягом 7-го та 8-го семестрів вивчається прикордонна задача №4 Управління підрозділом охорони державного кордону.

Метою вивчення навчальної дисципліни в межах курсу є – формування стійких знань, умінь та навичок у курсантів щодо організації та керівництва оперативно-службовою діяльністю підрозділу охорони державного кордону та дій сил і засобів підрозділу в різних умовах обстановки, створення відповідної бази для його подальшого професійного становлення та самовдосконалення з урахуванням конкретних потреб Державної прикордонної служби України.

Основне завдання навчальної дисципліни – підготувати курсантів до організації та керівництва оперативно-службовою діяльністю підрозділу охорони державного кордону на посаді начальника відділення інспекторів прикордонної служби.

Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

знати:

у результаті вивчення прикордонної задачі №1:

- основні положення про державний кордон України;
- основні положення про територіальне море та внутрішні води України;
- основні положення режиму державного кордону та прикордонного режиму;
- зміст та ознаки правопорушень, які віднесені до компетенції Держприкордонслужби України;
- хитрощі, які використовують правопорушники та правила їх розпізнавання;
- основи служби прикордонних нарядів, види та завдання прикордонних нарядів «Прикордонний патруль», «Пост спостереження», «Пост технічного спостереження», «Робоча група на кордоні», «Секрет», «Засідка», «Контрольний

пост», «Група реагування», «Адміністративно-оперативна група», «Заслон», «Розвідувально-пошукова група»;

- правила прикордонної служби, яких дотримуються в прикордонному наряді;
- умови застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, зброї та службових собак прикордонником на службі;

- послідовність дій прикордонника в різних умовах обстановки;

- послідовність дій щодо підготовки прикордонника до служби;

у результаті вивчення прикордонної задачі №2:

- права, обов'язки та підпорядкованість старшого прикордонного наряду;

- службові порядки прикордонного наряду;

- дії старшого прикордонного наряду при виконання завдань в прикордонних нарядах;

- дії старшого прикордонного наряду у разі необхідності захисту життя та здоров'я прикордонників а та громадян;

- види правопорушень, припинення яких віднесено до компетенції підрозділу охорони державного кордону;

- характеристику сил і засобів підрозділу охорони державного кордону і правила їх застосування;

- порядок вивчення прикордонником ділянки відповідальності;

- зміст понять, які використовуються в оперативно-службовій діяльності підрозділу охорони державного кордону;

- зміст складових побудови охорони державного кордону на ділянці відповідальності підрозділу охорони державного кордону;

- умовні знаки і скорочення, які використовуються в оперативно-службових документах підрозділу охорони державного кордону;

- організацію охорони військового містечка та правила пропускового режиму до підрозділу охорони державного кордону;

- склад, призначення та завдання прикордонних нарядів, які призначені для охорони підрозділу охорони державного кордону («Чатовий») та управління прикордонною службою («Старший зміни прикордонних нарядів», «Черговий підрозділу охорони кордону»);

у результаті вивчення прикордонної задачі №3:

- зміст підготовки та участі начальника підрозділу охорони державного кордону у службовій нараді начальника відділу прикордонної служби;

- зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по прийняттю рішення на здійснення оперативно-службової діяльності;

- методику роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по плануванню охорони кордону;

- способи доведення завдань начальником підрозділу охорони державного кордону;
- зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону щодо організації взаємодії;
- зміст підготовки зміни прикордонних нарядів до несення служби;
- зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по управлінню службою;
- зміст розпоряджень та завдань особовому складу підрозділу охорони державного кордону в умовах реалізації обстановки;
- зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону щодо контролю виконання завдань оперативно-службової діяльності;

у результаті вивчення прикордонної задачі №4:

- основні поняття спеціальних заходів з пошуку правопорушників та послідовність роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по їх організації;
- основні підрозділи охорони державного кордону прикордонного загону;
- структурні підрозділи відділу прикордонної служби;
- підготовка та здійснення оперативно-службової діяльності відділом прикордонної служби;
- характеристику ускладнення обстановки на ділянці підрозділу охорони кордону та послідовність роботи начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки;

вміти:

у результаті вивчення прикордонної задачі №1:

- діяти у разі виявлення ознак правопорушень в основних видах прикордонних нарядів;
- застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї в основних видах прикордонних нарядів;

у результаті вивчення прикордонної задачі №2:

- організовувати службу прикордонних нарядів «Контрольний пост», «Секрет», «Засідка», «Розвідувально-пошукова група», «Група реагування», «Заслон» та керувати їх діями в різних умовах обстановки;
- користуватися умовними знаками і скороченнями при складанні та використанні оперативно-службових документів підрозділу охорони державного кордону;
- виконувати завдання прикордонних нарядів «Старший зміни прикордонних нарядів» та «Черговий підрозділу охорони кордону»;

у результаті вивчення прикордонної задачі №3:

- відпрацьовувати оперативно-службові документи з оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону;

- оцінювати обстановку та формулювати з неї висновки;
- приймати рішення на охорону державного кордону;
- організовувати взаємодію та управління підрозділом охорони державного кордону;
- ставити завдання та віддати розпорядження;
- управляти оперативно-службовою діяльністю підрозділу охорони державного кордону;
- оцінювати результатами оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону;

у результаті вивчення прикордонної задачі №4:

- здійснювати основні оперативно-тактичні розрахунки щодо пошуку правопорушників;
- організовувати спеціальні заходи з пошуку правопорушників начальником підрозділу охорони державного кордону;
- організувати дії підрозділу охорони державного кордону у разі блокування військового містечка, по припиненню не збройних провокації противника, по припиненню збройних провокацій противника;

ознайомитись з:

у результаті вивчення прикордонної задачі №1:

- діяльністю Державної прикордонної служби України як правоохоронного органу спеціального призначення;

у результаті вивчення прикордонної задачі №2:

- завданнями та характеристикою ділянки відповідальності підрозділу охорони державного кордону;
- державними органами, організаціями та органами самоврядування, які діють на ділянці підрозділу охорони державного кордону в інтересах охорони державного кордону України;
- формами оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону;
- основними загрозами та ризиками на державному кордоні України та їх впливом на оперативно-службову діяльність підрозділу охорони державного кордону;
- змістом роботи начальника підрозділу охорони державного кордону з організації та управління оперативно-службовою діяльністю підрозділу охорони державного кордону;
- вимогами до старшого прикордонного наряду та порядку його призначення;
- роллю і місцем старшого прикордонного наряду у здійсненні підготовки складу наряду до служби;

- діями старшого прикордонного наряду по пошуку правопорушника у разі відсутності слідів або інших ознак правопорушення та побудовою службового порядку прикордонного наряду;
- правами та обов'язками посадових осіб підрозділу охорони державного кордону;
- змістом основних нормативно-правових актів, які регламентують залучення державних органів, організацій та органів самоврядування до охорони державного кордону;
- оформленням схеми ділянки відповідальності підрозділу охорони державного кордону з використанням умовних знаків та скорочень;

у результаті вивчення прикордонної задачі №3:

- особливостями здійснення оперативно-службової діяльності та змістом роботи начальника підрозділу охорони державного кордону на морській ділянці, на річках, озерах та інших водоймах, а також в гірсько-лісистій місцевості;
- силами і засобами підрозділу охорони державного кордону на морській ділянці, на річках, озерах та інших водоймах;
- порядком здійснення оповіщень та донесень на морській (річковій) ділянці державного кордону і у виключній (морській) економічній зоні;

у результаті вивчення прикордонної задачі №4:

- порядком розробки плану спеціальних заходів з пошуку правопорушників;
- порядком ведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників;
- характеристикою можливих дій правопорушників при: блокуванні військового містечка; здійсненні не збройних та збройних провокацій на кордоні;
- оперативно-службовою діяльністю прикордонного загону;
- призначенням та завданнями відділу прикордонної служби та його структурних підрозділів;
- підготовкою та здійсненням оперативно-службової діяльності відділом прикордонної служби.

ВИКЛАДАЧІ:

основний - доцент кафедри прикордонної служби, кандидат військових наук, підполковник Денис ЗАХАРЧУК, e-mail: den_zachar@i.ua

другий на практичні заняття та екзамен – професор кафедри прикордонної служби, кандидат психологічних наук, доцент полковник Олександр ЛАЗОРЕНКО.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Загальна тактика, Військова топографія, Фізичне виховання, Особиста безпека та застосування сили, Вогнева підготовка, Інженерне забезпечення охорони кордону, Системи та комплекси зв'язку ООДК, Прикордонна задача №1 «Служба прикордонних нарядів в повсякденних умовах».

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Спеціалізовані начальні класи (301, 302, 306, 311, 312), Польовий центр забезпечення навчального процесу НАДПСУ (навчальна ділянка державного кордону, тактичне поле, інтелектуальний кордон), озброєння та екіпіровка прикордонних нарядів, імітаційні засоби.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин																		Форми підсумкового контролю							
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота											Індивідуальна робота						Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік			
					лекції	групові заняття	групова вправа	практичні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	Комплексне контрольне (практичне) заняття	*модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання	курсова робота	есе					ІРГР		
I	2	1,2	36	34	4	28					2				2	2												
II	3	2,7	80	72		30	6	26			4	6			6	2				4		2						
II	4	2,5	76	54		12	4	24			2	6		6	10	6					4	12						
III	5	1,6	48	24		22					2				2	2						22						
III	6	1,3	40	26				22			4				2	2						12						
IV	7	1,7	50	26	2	6	4	12			2				10	6		4				14						
IV	8	2	60	54	2	4	24				18			6	2	2						4	+					
Усього за дисципліну		13	390	290	8	102	38	84			18	16	12		12	34		22	4		4	4	66					

Основні методи навчання: МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.6; МН3.7; МН4.1; МН4.2.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.6; МК4.1; МК4.2; МК4.3; МК4.4.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-2	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	МК2.1; МК2.6; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.4.
ЗК-3	Здатність до адаптації та дії у новій ситуації.	МК1.1; МК1.2; МК2.1; МК2.4
ЗК-4	Здатність планувати та управляти часом.	МК1.1; МК1.4; МК3.3; МК4.1; МК4.4
ЗК-5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	МК 1.3; МК2.1; МК2.6; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.4.
ЗК-6	Здатність працювати в команді.	МК1.1; МК1.2; МК2.1;
Фахові компетентності спеціальності		
СК-3	Здатність формувати систему та процеси забезпечення безпеки державного кордону, моделі інтегрованого управління кордонами, підсистеми побудови охорони державного кордону, застосовувати способи дій сил і засобів (у тому числі службових тварин), оцінювати їх ефективність.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
СК-4	Здатність застосовувати тактичні прийоми загальновійськового бою та бойових дій прикордонних підрозділів, способи дій підрозділів, забезпечувати бойове, ресурсне, інженерно-технічне забезпечення та зв'язок у підрозділі в різних умовах функціонування та різних формах оперативно-службових дій.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
СК-7	Здатність забезпечити готовність підпорядкованого підрозділу до виконання завдань за призначенням, застосовувати методики підготовки персоналу та роботи з персоналом підрозділу.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
СК-8	Здатність здійснювати управління підрозділом в ході підготовки та ведення різних форм оперативно-службових дій, видів бою в різних умовах.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
СК-9	Здатність організувати систему охорони державного кордону на	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4;

Шифр	Компетентність	Методи контролю
	ділянці відповідальності підрозділу, оцінювати її стан, виконувати процедури прикордонного контролю та прикордонної служби, проводити оперативно-технічні заходи та слідчі дії, заходи примусу, здійснювати провадження в справах про адміністративні правопорушення, використовувати штатне озброєння, обладнання, технічні та транспортні засоби для виконання завдань з охорони державного кордону, у тому числі діяти у складі прикордонних нарядів.	МК2.6; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
СК-10	Здатність оцінювати стан протиправної діяльності та противника, прогнозувати найбільш ймовірні варіанти дій правопорушників та противника при вирішенні завдань у різних формах оперативно-службової діяльності та видах бою, планувати й організувати превентивні заходи.	МК2.6; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
СК-11	Здатність віддавати накази та розпорядження, забезпечувати їх виконання та нести відповідальність.	МК 1.4; МК 2.4; МК 3.2.
СК-12	Здатність працювати автономно, виконуючи посадові обов'язки в різних умовах.	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2; МК3.3.
Фахові компетентності спеціалізації		
СКс-20	Здатність організувати підготовку кінологічних розрахунків у підрозділах охорони державного кордону з метою підтримання їх постійної готовності до дій.	МК 1.2; МК 2.3; МК 3.1.
СКс-21	Здатність організувати службову діяльність та здійснювати управління кінологічними підрозділами у повсякденних умовах, у разі зміни обстановки та у різних умовах, розробляти службові документи.	МК 1.4; МК 2.4; МК 3.2.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-3	Застосовувати і виконувати положення нормативно-правових актів з прикордонних питань у службовій діяльності.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН2.2; МН3.2; МН3.6; МН4.2; МН4.4	МК1.1; МК1.2; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ПРН-5	Організувати комплексне функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, застосування сил і засобів у різних умовах, всі види бойового, ресурсного та інженерно-технічного забезпечення.	МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН2.2; МН3.2; МН3.6; МН4.2; МН4.4	МК1.1; МК1.2; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ПРН-6	Застосовувати процедури прикордонного контролю та прикордонної служби, оперативно-розшукові й оперативно-технічні, правозастосовної та правоохоронної діяльності в різних умовах, розробляти відповідну документацію, звіти, складати процесуальні документи.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН2.2; МН3.2; МН3.6; МН4.2; МН4.4	МК1.1; МК1.2; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ПРН-7	Виконувати функції управління загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) щодо повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки.	МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН2.2; МН3.2; МН3.6; МН4.2; МН4.4	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ПРН-8	Виконувати функції управління загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) щодо повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій	МН2.1; МН2.2; МН3.2; МН3.6; МН4.2; МН4.4	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2; МК3.3.

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
	у різних умовах обстановки.		
ПРН-9	Організовувати професійну підготовку персоналу, підготовку прикордонних нарядів й підрозділів до виконання завдань за призначенням у різних умовах.	МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН2.2; МН3.2;	МК1.2; МК2.1; МК2.4; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ПРН-13	Організовувати комплексне застосування сил і засобів на ділянці відповідальності, їх взаємодію з підрозділами інших відомств відповідно до результатів аналізу обстановки; ідентифікувати профілі ризиків, синтезувати прогностичні сценарії розвитку обстановки.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН2.2; МН3.2; МН3.6; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК3.3; МК4.1.
ПРН-14	Оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, впливу, уразливості, ризику; прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противника.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН2.2; МН3.2	МК1.1; МК1.2; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2; МК3.3.
ПРН-15	Оцінювати ефективність діяльності посадових осіб та підрозділів у ситуаціях, пов'язаних з виконанням завдань з охорони державного кордону.	МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН2.2; МН3.2; МН3.6; МН4.2; МН4.4	МК1.1; МК1.2; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2 МК4.1.
ПРН-16	Управляти підрозділом у ході підготовки і ведення оперативно-службових дій та бою, здійснення повсякденної діяльності у звичайних та екстремальних умовах, вирішувати нетипові завдання, віддавати накази (розпорядження), нести відповідальність за їх виконання, організувати взаємодію та всебічне забезпечення.	МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.2; МН3.6; МН4.2.	МК1.1; МК1.2; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.6; МК3.2; МК3.3; МК4.1.

Для 2 курсу

Запланована кількість аудиторного навантаження – 126 годин

№ теми	Найменування теми	К-сть годин	Номери, вид занять та кількість годин														Місяць і	Номери тем, занять та кількість годин	К-сть годин			
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14				15	16	
3	Загальні правила служби у прикордонному наряді.	28	Гз2	Гз4	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гв2	Гв4	Кр2					09	3/1Гз (2), 3/2Гз (4), 3/3Гз (2), 3/4Гз (2), 3/5Гз (2), 3/6Гз (2), 3/7Гз (2), 3/8Гз (2), 3/9Гз (2) 3/10Гв(2), 3/11Гв(4), 3/12Кр(2)	28
4	Практика служби прикордонних нарядів	32	Пз2	Пз2	Пз2	Пз6	Пз4	Пз4	Пз4	Пз2	Кз6								10	4/1-3Пз(6), 4/4Пз(6), 4/5-6Пз(8), 4/7-8Пз(6), 4/9Кз(6)	32	
																			11			
5	Теоретичні основи служби старшого прикордонного наряду	12	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Кр2												12	5/1Гз(2); 5/2Гз(2); 5/3Гз (2); 5/4Гз (2); 5/5Гз (2); 5/6Кр(2);	12
6	Практика дій старшого прикордонного наряду при виконанні завдань з охорони державного кордону	24	Пз6	Пз6	Пз6	Кз6													03	7/1Гз (2); 7/2Гз (2); 7/3Гз (2); 7/4Гз (2); 7/5Гз (2);	10	
																			04	7/6Пз (6); 7/7Гз (2); 7/8Гв (4); 7/9Кр (2);	14	
7	Теоретичні основи оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону	24	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Пз6	Гз2	Гв4	Кр2									05	6/1Пз (6); 6/2Пз (6); 6/3Пз (6); 6/4Кз (6);	24
Екзамен		6	Е6																	07	Е (6)	6
Всього		126																		Всього	126	

Для 3 курсу

Запланована кількість аудиторного навантаження – 50 годин

№ теми	Найменування теми	К-сть годин	Номери, вид занять та кількість годин														Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	К-сть годин.				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14							
8	Теоретичні основи управління службою підрозділу охорони державного кордону.	24	Гз2	Гз2	Гз4	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Кр2				09	8/1Гз(2); 8/2Гз(2); 8/3Гз(4); 8/4Гз(2);	10			
																			10	8/5Гз(2); 8/6Гз(2); 8/7Гз(2);	6		
9	Практика в роботі начальника підрозділу охорони державного кордону з організації та керівництва оперативно-службовою діяльністю.	26																11	8/8Гз(2); 8/9Гз(2);	4			
																			12	8/10Гз(2); 8/11 Кр(2)	4		
			Пз4	Пз2	Пз4	Пз4	Пз2	Пз2	Пз2	Пз2	Кр4								01	9/1Пз(4); 9/2 Пз(2);	6		
																				03	9/3Пз(4); 9/4 Пз(4); 9/5 Пз(2)	10	
																					04	9/6Пз(2); 9/7 Пз(2);	4
																					05	9/8Пз(2); 9/9 Кр(4)	6
Всього		50																Всього		50			

Для 4 курсу

Запланована кількість аудиторного навантаження – 80 годин

№ теми	Найменування теми	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин																Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	К-сть годин
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16			
10	Організація та ведення пошукових дій на ділянці підрозділу охорони державного кордону.	18	Гз2	Пз2	Пз4	Пз6	Гв4												10	10/1Гз(2), 10/2Пз(2), 10/3Пз(4), 10/4Пз(6), 10/5 Гв(4).	18
11	Основи оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби.	8	Л2	Гз2	Гз2	Кр2													11	11/1Л(2), 11/2Гз(2), 11/3Гз(2), 11/4Кр(2),	10
12	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки.	30	Гз2	Гз2	Гв6	Гв6	Гв6	Гв6	Л2									02	12/1Гз(2), 12/2Гз(2), 12/3Гв(6), 12/4Гв(6).	16	
																		03	12/5Гв(6), 12/6Гв(6), 12/7Л(2),	14	
13	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону щодо здійснення оперативно-службової діяльності.	18	Рг18																04	Рг (18)	18
	Екзамен	6	Е6																05	Е(6)	6
	Всього	80																	Всього		80

Умовні скорочення:

Лекція – Л. Практичне заняття – Пз. Групове заняття – Гз. Семінарське заняття – Сз. Групова вправа – Гв. Рольова гра – Рг . Контрольна робота – Кр. Комплексне заняття – Кз. Залік – З. Диференційований залік – Дз. Екзамен – Е. Заняття, що обов'язкове для оцінювання - 5/3Пз(2).

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
Прикордонна задача №1			104/94	Основи прикордонної служби	
2 семестр					
1			12/12	Основи дисципліни «Прикордонна служба».	
	1	Лекція	2	Введення в навчальну дисципліну «Прикордонна служба». Навчальні питання: 1. Історія кафедри «Прикордонної служби». 2. Зміст і послідовність вивчення навчальної дисципліни «Прикордонна служба».	РПНД
	2	Групове заняття	2	Основні положення про державний кордон України. Навчальні питання: 1. Зміст поняття «державний кордон». 2. Встановлення та позначення державного кордону на місцевості.	1.1 1.4
	3	Групове заняття	2	Основні положення про територіальне море та внутрішні води України. Навчальні питання: 1. Зміст понять «територіальне море», «внутрішні води» та «прилегла зона» України. 2. Зміст понять «континентальний шельф» та «виключна морська (економічна) зона» України.	1.1 1.4
	4	Групове заняття	2	Основні положення режиму державного кордону. Навчальні питання: 1. Зміст поняття режиму державного кордону. 2. Особливості режиму державного кордону в територіальному морі та внутрішніх водах та прилеглий зоні України.	1.1 1.4
	5	Групове заняття	4	Основні положення прикордонного режиму. Навчальні питання: 1. Зміст понять «прикордонний режим», «контрольований прикордонний район» і «прикордонна смуга». 2. Лінія інженерних прикордонних споруджень та правила її перетинання.	1.1 1.7 1.16
2			24/22	Теорія служби прикордонних нарядів	
	1	Лекція	2	Державна прикордонна служба України – правоохоронний орган спеціального призначення. Навчальні питання: 1. Основні положення законодавства України щодо діяльності Державної	1.2

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				прикордонної служби України. 2. Загальна структура Державної прикордонної служби України. 3. Відділення інспекторів прикордонної служби - основний підрозділ охорони державного кордону.	
	2	Групове заняття	2	Зміст та ознаки правопорушень, які припиняють прикордонні наряди. Навчальні питання: 1. Зміст та ознаки порушень режиму державного кордону. 2. Зміст та ознаки порушень прикордонного режиму. 3. Характеристика інших правопорушень, віднесених до компетенції Держприкордонслужби України.	2.1 3.17
	3	Групове заняття	2	Загальні поняття про утворення слідів людини. Навчальні питання: 1. Елементи доріжки слідів ніг людини. 2. Ознаки доріжки слідів, які вказують на напрям руху правопорушника, їх кількість, час та хитрощі, які ним застосовувались. 3. Способи та правила виявлення й розпізнавання слідів людини на місцевості.	3.14 3.17
	4	Групове заняття	2	Основи служби прикордонних нарядів. Навчальні питання: 1. Поняття та види прикордонних нарядів. 2. Обов'язки та права прикордонних нарядів. 3. Обмеження та регламентація дій прикордонника в прикордонному наряді.	1.11 2.1 3.20
	5	Групове заняття	4	Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонними нарядами «Прикордонний патруль», «Пост спостереження», «Пост технічного спостереження». Навчальні питання: 1. Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонним нарядом «Прикордонний патруль». 2. Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонним нарядом «Пост спостереження». 3. Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонним нарядом «Пост технічного спостереження».	1.11
	6	Групове	4	Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонними нарядами	1.11

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		заняття		«Робоча група на кордоні», «Секрет», «Засідка», «Контрольний пост». Навчальні питання: 1. Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонним нарядом «Робоча група на кордоні». 2. Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонним нарядом «Секрет». 3. Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонним нарядом «Засідка». 4. Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонним нарядом «Контрольний пост».	
	7	Групове заняття	4	Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонними нарядами «Група реагування», «Адміністративно-оперативна група», «Заслон», «Розвідувально-пошукова група». Навчальні питання: 1. Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонним нарядом «Група реагування». 2. Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонним нарядом «Адміністративно-оперативна група». 3. Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонним нарядом «Заслон». 4. Склад, призначення, способи виконання завдань прикордонним нарядом «Розвідувально-пошукова група».	1.11
		Індивідуальна робота	2	Конспект з тем №1 та 2.	По темам №№1;2
	8	Контрольна робота	2	Модульний контроль №1. Контрольна робота по темам №№1; 2.	По темам №№1;2
Разом за 2 семестр			36/34		
Разом за 1 курс			36/34		

2 курс

III семестр					
№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
3			34/28	Загальні правила служби у прикордонному наряді.	
	1	Групове заняття	2	Правила прикордонної служби, яких дотримуються в прикордонному наряді. Навчальні питання: 1. Правила маскуванню прикордонних нарядів та їх зміст. 2. Правила взаємодії та їх зміст, сигнали взаємодії. 3. Правила подачі та читання сигналів взаєморозпізнавання вдень і вночі. 4. Характеристика подій, про які прикордонник доповідає негайно. 5. Порядок дій прикордонника при перевірці його служби.	1.11 2.1 3.20
	2	Групове заняття	4	Умови застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, зброї та службових собак прикордонником на службі Навчальні питання: 1. Умови застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, службових собак. 2. Умови застосування зброї. 3. Дії прикордонника після застосування зброї, спеціальних засобів, службових собак для припинення правопорушення.	1.5 1.26 3.20
		Індивідуальна робота (есе)	2	Виконання есе щодо опису дій прикордонника по застосуванню своїх можливостей по припиненню правопорушень по умовах, заданих викладачем.	1.11
	3	Групове заняття	2	Правила дій прикордонника при висуненні до місця служби та під час служби. Навчальні питання: 1. Заходи безпеки під час несення служби. 2. Правила вибору положення зброї, а також використання засобів зв'язку та технічних засобів прикордонником на службі. 3. Правила огляду місцевості, місцевих предметів та пошуку ознак можливого правопорушення прикордонником на службі.	1.11 1.30 3.20
	4	Групове заняття	2	Правила ведення спостереження в прикордонному наряді. Навчальні питання: 1. Правила підйому на спостережну вежу та спуску з неї, положення зброї. 2. Правила ведення спостереження та запису його результатів. 3. Правила організації спостереження під час служби на місці та під час руху.	1.11 2.1

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
	5	Групове заняття	2	Послідовність дій прикордонника при виявленні ознак правопорушення при різних обставинах. Навчальні питання: 1. Послідовність дій прикордонника при виявленні ознак правопорушення за відсутності особи, що його вчинила. 2. Послідовність дій прикордонника при виявленні ознак правопорушення та затримання особи, що підозрюється у його вчиненні.	1.11 3.20
	6	Групове заняття	2	Послідовність дій прикордонника при виявленні предметів, які за зовнішніми ознаками можуть бути підготовленими до переправлення через кордон при різних обставинах. Навчальні питання: 1. Послідовність дій прикордонника при виявленні предметів, які за зовнішніми ознаками можуть бути підготовленими до переправлення через кордон без виявлення осіб, що можуть бути до цього причетні 2. Послідовність дій прикордонника при виявленні предметів, які за зовнішніми ознаками можуть бути підготовленими до незаконного переправлення через кордон і затримання осіб, що можуть бути до цього причетні.	1.11 3.20
	7	Групове заняття	2	Послідовність дій прикордонника при перевірці документів. Навчальні питання: 1. Послідовність дій прикордонника при перевірці документів у громадянина (особи). 2. Послідовність дій прикордонника при виявленні правопорушення. 3. Послідовність дій прикордонника у разі не виконання правопорушником законних вимог прикордонника.	1.11 1.25 1.30 3.12
		Індивідуальна робота (есе)	2	Виконання есе щодо опису послідовності дій прикордонника в умовах, заданих викладачем.	1.11
	8	Групове заняття	2	Правила пошуку та переслідування правопорушника. Навчальні питання: 1. Способи пошуку та переслідування правопорушника та положення зброї під час переслідування. 2. Правила опитування громадян (осіб).	1.11 1.30
	9	Групове заняття	2	Правила дій прикордонника при затриманні та конвоюванні правопорушників.	1.11 1.30

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				Навчальні питання: 1. Способи затримання правопорушника та положення зброї під час затримання. 2. Правила дій прикордонника після затримання правопорушника. 3. Правила дій прикордонника при конвоюванні правопорушників (одиначного правопорушника або групи).	
	10	Групове вправа	2	Послідовність дій та зміст доповідей прикордонника на службі. Навчальні питання: 1. Зміст доповіді прикордонника при виявленні літального апарату або морського судна (корабля). 2. Послідовність дій та зміст доповіді прикордонника при виявленні доріжки слідів та особи, що підозрюється у вчиненні правопорушення. 3. Зміст доповіді прикордонника з прибуттям до місця несення служби та з прибуттям в підрозділ після служби.	1.11 1.27 3.20
	11	Групове вправа (розгашування)	4	Підготовка прикордонника до служби. Навчальні питання: 1. Дії прикордонника з прибуттям на підготовку до служби. 2. Послідовність дій прикордонника з прибуттям на постановку наказу на охорону державного кордону. 3. Послідовність дій прикордонника після отримання наказу.	1.11 2.1 3.20
		Індивідуальна робота	2	Конспект з теми №3.	По темі №3
	12	Контрольна робота	2	Контрольна робота по темі №3.	По темі №3
4			34/32	Практика служби прикордонних нарядів	
	1	Практичне заняття ПЦЗНП Тп, ІК	2	Практика розпізнавання хитрощів, які використовують правопорушники. Навчальні питання: 1. Ознайомлення з хитрощами, які використовують правопорушники при скоєні правопорушень. 2. Практика в розпізнавання хитрощів, які використовують правопорушники.	3.14 3.17 3.20
	2	Практичне заняття ПЦЗНП	2	Практика у вивченні доріжки слідів людини. Навчальні питання: 1. Практика в пошуку ознак на доріжці слідів, які вказують на напрямок	2.1 3.14

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		Тп, ІК		руху правопорушників, їх кількість, час та хитрощі, які ним застосовувались. 2. Тренування в читанні доріжки слідів ніг людини.	
	3	Практичне заняття ПЦЗНП Тп, ІК	2	Дії прикордонника у разі виявлення ознак правопорушень в основних видах прикордонних нарядів. Навчальні питання: 1. Дії прикордонника під час руху по визначеному маршруту. 2. Дії прикордонника при виявленні ознак правопорушень 3. Доповідь прикордонника про результати служби.	1.11 1.30 3.20
	4	Практичне заняття ПЦЗНП Тп, ІК	6	Дії прикордонника при застосуванні заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї в основних видах прикордонних нарядів. Навчальні питання: 1. Дії прикордонника при перевірці документів у громадянина (особи). 2. Дії прикордонника при виявленні правопорушення. 3. Дії прикордонника при не виконання правопорушником законних вимог прикордонника. 4. Застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, зброї прикордонником на службі для припинення правопорушення та дії після їх застосування.	1.5 1.11 1.26 2.1
	5	Практичне заняття ПЦЗНП Тп, ІК	4	Дії прикордонника при виконанні завдань в прикордонному наряді «Прикордонний патруль» та «Пост спостереження». Навчальні питання: 1. Дії прикордонника після отримання наказу на охорону державного кордону. 2. Дії прикордонника під час несення служби. 3. Дії прикордонника при виявленні правопорушення. 4. Доповідь прикордонника з прибуттям в підрозділ після служби.	1.11
	6	Практичне заняття (нічне) ПЦЗНП Тп, ІК	4	Дії прикордонника при виконанні завдань а прикордонному наряді «Пост технічного спостереження». Навчальні питання: 1. Дії прикордонника по розгортанню постів технічного спостереження. 2. Дії прикордонника по веденню технічного спостереження. 3. Дії прикордонника при виявленні осіб в зоні спостереження.	1.11 2.1 3.20
	7	Практичне	4	Дії прикордонника при виконанні завдань в прикордонному наряді	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		заняття ПЦЗНП Тп, ІК		«Контрольний пост». Навчальні питання: 1. Дії прикордонника після отримання наказу на охорону державного кордону. 2. Дії прикордонника під час несення служби. 3. Доповідь прикордонника про результати служби.	1.11
	8	Практичне заняття ПЦЗНП Тп, ІК	2	Дії прикордонника при виконанні завдань в прикордонному наряді «Секрет» Навчальні питання: 1. Дії прикордонника після отримання наказу на охорону державного кордону. 2. Дії прикордонника під час несення служби. 3. Доповідь прикордонника про результати служби.	1.11
		Самостійна робота	2	Підготовка до комплексного контрольного заняття	По темам №№ 1,2,3,4
	9	Комплексне контрольне заняття ПЦЗНП Тп, ІК	6	Модульний контроль №2 Виконання завдань прикордонником в прикордонному наряді (смуга прикордонника). Навчальні питання: 1. Дії прикордонника після отримання наказу на охорону державного кордону. 2. Дії прикордонника під час несення служби. 3. Дії прикордонника при виявленні правопорушення. 4. Дії прикордонника з прибуттям в підрозділ по завершенню служби.	1.11 1.25 1.30 2.1 3.20
Разом за прикордонну задачу №1			104/94		
Прикордонна задача №2			88/66	Теорія прикордонної служби підрозділу охорони державного кордону	
5			12/12	Теоретичні основи служби старшого прикордонного наряду	
	1	групове заняття	2	Старший прикордонного наряду. Навчальні питання: 1. Старший прикордонного наряду та вимоги до нього. 2. Обов'язки та права старшого прикордонного наряду. 3. Випадки зміни обстановки, в яких старший прикордонного наряду	1.11., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				доповідає в найкоротший строк	
	2	групове заняття	2	Дії старшого під час підготовки прикордонного наряду до служби та з отриманням наказу на охорону державного кордону. Навчальні питання: 1. Дії старшого прикордонного наряду під час підготовки до служби. 2. Дії старшого прикордонного наряду з одержанням наказу на охорону державного кордону.	1.11., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.
	3	групове заняття	2	Побудова службового порядку прикордонного наряду. Навчальні питання: 1. Вимоги до побудови службового порядку прикордонного наряду. 2. Можливі варіанти побудови службового порядку прикордонного наряду.	1.11., 1.22., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 3.21., 4.3.
	4	групове заняття	2	Дії старшого прикордонного наряду при виявленні доріжки слідів особи, що підозрюється у вчиненні правопорушення. Навчальні питання: 1. Дії старшого прикордонного наряду при виявленні доріжки слідів особи, що підозрюється у вчиненні правопорушення. 2. Розпорядження старшого прикордонного наряду складу наряду на переслідування правопорушника та під час переслідування. 3. Дії старшого прикордонного наряду при затриманні одиночних правопорушників та групи правопорушників та після затримання.	1.11., 2.1., 2.2., 3.14., 3.20., 4.3.
	5	групове заняття	2	Дії старшого прикордонного наряду в умовах злісної непокори законним вимогам прикордонників, загрози їх життю та життю громадян. Навчальні питання: 1. Вибір засобів впливу на правопорушника та розпорядження, які подає старший прикордонного наряду. 2. Дії старшого прикордонного наряду після застосування зброї, спеціальних засобів, службових собак для припинення правопорушення.	1.5., 1.11., 1.26., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.
	6	Контрольна робота	2	Контрольна робота по темі №5. Теоретичні основи служби старшого прикордонного наряду	1.5., 1.11., 1.26., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.
Разом за 3 семестр			80/72		

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література	
IV семестр						
6			30/24	Практика дій старшого прикордонного наряду при виконанні завдань з охорони державного кордону		
	1	практичне заняття ПЦЗНП, Тп	6	Дії старшого прикордонного наряду при виконанні завдань в прикордонному наряді «Контрольний пост». Навчальні питання: 1. Дії старшого прикордонного наряду з прибуттям до місця несення служби. 2. Дії старшого прикордонного наряду з керівництва службою. 3. Дії старшого прикордонного наряду по припиненню правопорушень. 4. Доповідь старшого прикордонного наряду про результати служби.	1.5., 1.7., 1.9., 1.11., 1.25., 1.26., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.	
	2	практичне заняття ПЦЗНП, Тп, ІК	6	Дії старшого прикордонного наряду при виконанні завдань в прикордонному наряді «Розвідувально-пошукова група». Навчальні питання: 1. Дії старшого прикордонного наряду з організації служби. 2. Дії старшого прикордонного наряду з керівництва службою. 3. Дії старшого прикордонного наряду з припинення правопорушень. 4. Доповідь старшого прикордонного наряду про результати служби.	1.5., 1.11., 1.26., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.	
	3	практичне заняття ПЦЗНП, Тп, ІК	6	Дії старшого прикордонного наряду при виконанні завдань в прикордонному наряді «Група реагування». Навчальні питання: 1. Дії старшого прикордонного наряду з організації служби. 2. Дії старшого прикордонного наряду з керівництва службою. 3. Дії старшого прикордонного наряду з припинення правопорушень. 4. Доповідь старшого прикордонного наряду про результати служби.	1.5., 1.11., 1.26., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.	
		Самостійна робота	2	Підготовка до контрольного практичного заняття		По темам №№ 5, 6
		Індивідуальна робота	4	Конспект з тем № 5 та 6.		По темам №№ 5, 6
	4	Контрольне практичне заняття ПЦЗНП, Тп, ІК	6	Модульний контроль №3 Дії старшого прикордонного наряду при виконанні завдань з охорони державного кордону. Навчальні питання: 1. Дії старшого прикордонного наряду з організації служби.		1.5., 1.7., 1.9., 1.11., 1.25., 1.26., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20.,

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				2. Дії старшого прикордонного наряду з керівництва службою. 3. Дії старшого прикордонного наряду з припинення правопорушень. 4. Доповідь старшого прикордонного наряду про результати служби.	4.3.
7			40/24	Теоретичні основи оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону.	
	1	групове заняття	2	Підрозділ охорони державного кордону та його характеристика. Навчальні питання: 1. Підрозділ охорони державного кордону та його завдання. 2. Призначення та завдання основних структурних підрозділів. 3. Характеристика ділянки відповідальності підрозділу охорони державного кордону, умовні знаки і скорочення, які при цьому використовуються.	1.2., 1.10., 1.12., 1.23., 2.5., 4.3.
		Самостійна робота	2	Основні загрози та ризики на державному кордоні України та їх вплив на оперативно-службову діяльність підрозділу охорони державного	2.2., 3.1., 3.2., 3.30., 4.1., 4.3.
		Самостійна робота	2	Сили і засоби підрозділу охорони державного кордону і правила їх застосування	1.11., 1.12., 1.14., 1.23., 2.5., 4.3.
	2	групове заняття	2	Оперативно-службова діяльності підрозділу охорони державного кордону та її зміст. Навчальні питання: 1. Зміст поняття охорона державного кордону. 2. Зміст поняття участь в боротьбі з організованою злочинністю та протидія незаконній міграції в межах контрольованого прикордонного району. 3. Зміст поняття координація діяльності, пов'язаної з захистом державного кордону	1.1., 1.2., 1.8., 1.12., 2.5., 4.3.
	3	групове заняття	2	Форми оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону Навчальні питання: 1. Сутність форм оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону. 2. Прикордонна служба, як основна форма оперативно-службової діяльності прикордонного підрозділу.	1.2., 1.12., 1.14., 1.23., 1.29., 2.2., 2.5., 4.3.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
	4	групове заняття	2	<p>Вимоги до побудови охорони державного кордону на ділянці відповідальності підрозділу охорони державного кордону</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Побудова охорони державного кордону, її елементи та умовні позначення і скорочення, які використовуються для їх позначення. 2. Зміст поняття «зосередження основних зусиль» та умовні позначення і скорочення, які використовуються для їх позначення. 3. Роль і місце державних органів, органів самоврядування та громадських організацій в охороні державного кордону. 	1.12., 1.23., 1.29., 2.2., 2.5., 4.3.
	5	групове заняття	2	<p>Складові побудови охорони державного кордону на ділянці відповідальності підрозділу охорони державного кордону</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Збирання (добування) та обробка даних обстановки, їх складові та умовні позначення і скорочення, які використовуються для їх позначення. 2. Зміст реалізації даних обстановки. 3. Здійснення режимних і контрольних заходів. 4. Інженерно-технічний контроль. 5. Готовність до застосування чергових сил (засобів) і резервів та умовні знаки і скорочення, які використовуються для їх позначення. 	1.12., 1.23., 1.29., 2.2., 2.5., 4.3.
		Самостійна робота	2	Ознайомлення з оперативно-службовими документами, які розробляються та ведуться в підрозділі охорони державного кордону.	1.23., 1.24., 2.4., 3.29.
		Самостійна робота	2	Правила використання умовних знаків і скорочень в підрозділі охорони державного кордону	1.23., 1.24., 1.25., 2.2., 2.4., 4.3.
	6	практичне заняття	6	<p>Використання умовних знаків та скорочень при відображенні обстановки на ділянці підрозділу охорони державного кордону.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відображення обстановки з використанням умовних знаків та скорочень на схемі ділянки. 2. Опис обстановки з використанням скорочень. 	1.23., 1.24., 1.25., 2.2., 2.4., 3.29., 4.3.
		Індивідуальна робота (ІРГР)	4	Графічна робота «Умовні знаки та скорочення, які використовуються в оперативно-службових документах підрозділу охорони державного кордону».	1.23., 1.24., 1.25., 2.2., 2.4., 4.3.
	7	групове заняття	2	Склад, призначення та екіпіровка прикордонних нарядів «Старший зміни	1.11., 1.28.,

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				прикордонний нарядів», «Черговий підрозділу охорони державного кордону» та їх помічників. Навчальні питання: 1. Склад, призначення, екіпіровка та порядок виконання завдань прикордонним нарядом «Старший зміни прикордонний нарядів» та його помічником. 2. Склад, призначення, екіпіровка та порядок виконання завдань прикордонним нарядом «Черговий підрозділу охорони державного кордону» та його помічником.	1.29., 2.3., 2.1., 2.5., 3.4., 3.20., 4.3.
		Самостійна робота	2	Охорона військового містечка підрозділу охорони державного кордону прикордонним нарядом «Чатовий».	1.5., 1.11., 1.12., 2.1., 4.3.
	8	Група вправа	4	Діяльність центру управління службою. Навчальні питання: 1. Діяльність оперативно-чергової служби в повсякденних умовах. 2. Діяльність оперативно-чергової служби у разі зміни (ускладнення) обстановки.	1.11., 1.28., 1.29., 2.1., 2.3., 2.5., 3.20., 4.3.
		Індивідуальна робота	2	Конспект з теми №7	По темі №7
	9	Контрольна робота	2	Модульний контроль №4 Контрольна робота по темі №7 Теоретичні основи оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону.	По темі №7
Екзамен			6		
Разом за 4 семестр			76/54		
Разом за прикордонну задачу №2			88/66		
Разом за 2 курс			156/126		

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
Прикордонна задача № 3			60/50	Управління підрозділом охорони державного кордону.	
8			30/24	Теоретичні основи управління службою підрозділу охорони державного кордону.	
	1	Групове заняття	2	Зміст підготовки та участі начальника підрозділу охорони державного кордону у службовій нараді начальника відділу прикордонної служби. Навчальні питання: 1. Порядок отримання завдання з оперативно-службової діяльності. 2. Зміст усвідомлення отриманого завдання та висновки з усвідомлення отриманого завдання. 3. Зміст планування діяльності підрозділу охорони державного кордону щодо виконання рішення начальника відділу прикордонної служби.	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	2	Групове заняття	2	Зміст роботи начальник підрозділу охорони державного кордону по прийняттю рішення на здійснення оперативно-службової діяльності. Навчальні питання: 1. Елементи обстановки, які оцінює начальник підрозділу охорони державного кордону та формує з них висновки. 2. Зміст пропозицій в рішення начальника відділу прикордонної служби.	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
		Самостійна робота	2	Правила здійснення основних розрахунків які опрацьовує начальник підрозділу охорони державного кордону при оцінці можливостей підрозділу щодо здійснення оперативно – службової діяльності.	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	3	Групове заняття	4	Методика роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по плануванню охорони кордону. Навчальні питання: 1. Методика складання плану охорони кордону. 2. Методика складання розподілу часу. 3. Методика складання розрахунку сил та засобів для дій у випадку зміни обстановки.	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
4	Групове заняття	2	Способи доведення завдань начальником підрозділу охорони державного кордону. Навчальні питання: 1. Підготовка до проведення службової наради.	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				2. Порядок проведення прикордонного розрахунку. 3. Постанова наказу на охорону кордону.	
	5	Групове заняття	2	Зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону щодо організації взаємодії. Навчальні питання: 1. Зміст уточнення взаємодії між взаємодіючими підрозділами, органами та організаціями. 2. Зміст взаємодії між прикордонними нарядами та дільничними інспекторами прикордонної служби під час постановки наказу на охорону кордону.	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
		Самостійна робота	4	Порядок проведення тактичного та топографічного орієнтування на місцевості.	2.3
	6	Групове заняття	2	Зміст підготовки зміни прикордонних нарядів до несення служби. Навчальні питання: 1. Теоретична підготовка. 2. Практична підготовка. 3. Проведення інструктажу.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	7	Групове заняття	2	Зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по управлінню службою. Навчальні питання: 1. Збір, узагальнення даних обстановки начальником підрозділу охорони державного кордону. 2. Реалізація даних обстановки.	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
		Самостійна робота	4	Система збору і узагальнення даних обстановки. Джерела інформації.	2.3, 2,5
	8	Групове заняття	2	Зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону щодо контролю виконання завдань оперативно-службової діяльності. Навчальні питання: 1. Вимоги до контролю за службою прикордонних нарядів. 2. Зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону щодо аналізу оперативно-службової діяльності.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	9	Групове заняття	2	Особливості здійснення оперативно-службової діяльності та змісту роботи начальника підрозділу охорони державного кордону на морській ділянці,	1.11, 1.12, 1.21, 1.30,

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				на річках, озерах та інших водоймах. Навчальні питання: 1. Особливості охорони державного кордону на морській ділянці. 2. Особливості охорони державного кордону на річках, озерах та інших водоймах. 3. Сили і засоби підрозділу охорони державного кордону на морській ділянці, на річках, озерах та інших водоймах.	2.3, 2.5, 1.22, 1.27
	10			Особливості здійснення оперативно-службової діяльності та змісту роботи начальника підрозділу охорони державного кордону в гірсько-лісистій місцевості. Навчальні питання: 1. Особливості охорони державного кордону в горах. 2. Особливості охорони державного кордону в лісистій місцевості. 3. Заходи безпеки в гірсько-лісистій місцевості. 4. Умови, які перешкоджають виконанню завдань.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2.5, 1.22, 1.27
		самостійна робота	4	Зміст контролю оперативно – службової діяльності на ділянці відповідальності підрозділу охорони кордону та способи його здійснення.	1.20, 1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2.5
		самостійна робота	4	Зміст та порядок ведення службової документації начальником відділення інспекторів прикордонної служби	1.20
		Індивідуальна робота	2	Конспект з теми №8	По темі №8
		Самостійна робота	4	Підготовка до контрольної роботи з теми №8	По темі №8
	11	Контрольна робота	2	Модульний контроль №5 Контрольна робота по темі №8	По темі №8
Разом за 5 семестр			30/24		
VI семестр					
9			30/26	Практика в роботі начальника підрозділу охорони державного кордону з організації та керівництва оперативно-службовою діяльністю.	
		Самостійна робота	2	Книга прикордонної служби і основні вимоги до її ведення.	1.20
	1	Практичне	4	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону з книгою	1.20, 2.5

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		заняття (клас кафедри)		прикордонної служби. Навчальні питання: 1. Оформлення розділів книги прикордонної служби. 2. Здійснення доповіді загальної обстановки, що склалась на ділянці відповідальності підрозділу охорони державного кордону. 3. Вивчення розпорядження начальника відділу прикордонної служби на здійснення оперативно-службової діяльності на місяць.	
		Самостійна робота	2	Методика оцінки ефективності побудови охорони державного кордону та її стандарти.	3.32
	2	Практичне заняття (клас кафедри)	2	Отримання завдання в начальника відділу прикордонної служби з оперативно-службової діяльності на наступний місяць. Навчальні питання: 1. Усвідомлення отриманого завдання та формулювання висновків з нього. 2. Оформлення деталізованого переліку заходів.	1.20, 1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	3	Практичне заняття (клас кафедри)	4	Підготовка пропозицій в рішення на охорону державного кордону. Навчальні питання: 1. Доповідь висновків з оцінки обстановки. 2. Формування пропозицій в рішення на охорону державного кордону. 3. Доповідь пропозицій в рішення на охорону державного кордону.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
		Самостійна робота	2	Основний зміст оцінки та формування висновків з радіаційної, хімічної та бактеріологічної (біологічної) обстановки.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	4	Практичне заняття (клас кафедри)	4	Складання плану охорони державного кордону, розподілу часу та розрахунку сил та засобів на випадок реалізації даних обстановки. Навчальні питання: 1. Складання плану охорони державного кордону. 2. Складання розподілу часу. 3. Складання розрахунку сил та засобів.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
		Самостійна робота	2	Критерії оцінки ефективності застосування сил та засобів прикордонних підрозділів та методика їх розрахунків.	3.32
	5	Практичне заняття (клас кафедри)	2	Постановка завдань. Навчальні питання: 1. Проведення службової наради.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				2. Проведення прикордонного розрахунку.	
	6	Практичне заняття (клас кафедри)	2	Проведення безпосередньої підготовки зміни прикордонних нарядів до служби. Навчальні питання: 1. Практична частина безпосередньої підготовки. 2. Проведення інструктажу зміни прикордонних нарядів.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	7	Практичне заняття (клас кафедри)	2	Визначення завдань прикордонним нарядам. Навчальні питання: 1. Підготовка до постановки наказу на охорону державного кордону. 2. Постанова наказу на охорону державного кордону прикордонному наряду.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	8	Практичне заняття (клас кафедри)	2	Управління оперативно-службовою діяльністю. Навчальні питання: 1. Збір, узагальнення даних обстановки начальником підрозділу охорони державного кордону. 2. Віддача розпоряджень при зміні обстановки.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
		Індивідуальна робота	2	Конспект з теми №9	По темі №9
		Самостійна робота	4	Підготовка до контрольної роботи з теми №9	По темі №9
	9	Контрольна робота	4	Модульний контроль №6 Тактична летучка 1. Тестування з теоретичних питань по темам 8, 9. 2. Тактична летучка.	По темі №9
Разом за 6 семестр			30/26		
Разом за 3 курс			60/50		

4-й курс

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
Прикордонна задача № 4			110/80	Організація та керівництво оперативно-службовою діяльністю підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки.	
VII семестр					

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
10			32/18	Організація та ведення пошукових дій на ділянці підрозділу охорони державного кордону.	
	1	Групове заняття	2	Основи спеціальних заходів з пошуку правопорушників та послідовність роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по їх організації. Навчальні питання: 1. Елементи службового порядку підрозділу охорони державного кордону та їх способи дій. 2. Завчасна підготовка підрозділу охорони державного кордону до проведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників. 3. Організація спеціальних заходів з пошуку правопорушників на ділянці підрозділу охорони державного кордону.	1.9.,1.11.,1.14, 1.18.,2.11
	2	Практичне заняття (клас кафедри)	2	Основні оперативно-тактичні розрахунки плану спеціальних заходів з пошуку правопорушників. Навчальні питання: 1. Проведення основних оперативно-тактичних розрахунків щодо пошуку правопорушників.	1.9.,1.11.,1.14, 1.18.,2.11,3.19
	3	Практичне заняття (клас кафедри)	4	Розробка плану спеціальних заходів з пошуку правопорушників. Навчальні питання: 1. Розробка графічної частини плану спеціальних заходів з пошуку правопорушників. 2. Розробка пояснювальної записки.	1.9.,1.11.,1.14, 1.18.,2.11
		Індивідуальна робота	4	Розрахункове завдання. Розрахунок часу виходу елементів службового порядку підрозділу охорони державного кордону та правопорушників на рубежі (пункти) державного кордону та в тилу.	
	4	Практичне заняття (клас кафедри)	6	Організація спеціальних заходів з пошуку правопорушників начальником підрозділу охорони державного кордону. Навчальні питання: 1. Визначення заходів, які необхідно провести негайно. 2. Оцінка обстановки та прийняття рішення. 3. Постановка завдань елементам службового порядку.	1.18.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		Самостійна робота	6	Ведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників.	
	5	Групова вправа	4	Тактична летучка. Робота начальника підрозділу охорони державного кордону щодо прийняття рішення на проведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників. Навчальні питання: 1. Прийняття рішення. 2. Оформлення рішення на схемі ділянки відповідальності.	1.8, 1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.19
		Індивідуальна робота	4	Конспект з теми №10	По темі №10
11			18/8	Основи оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби.	
	1	Лекція	2	Основні підрозділи охорони державного кордону прикордонного загону. Навчальні питання: 1. Відділ прикордонної служби – основний підрозділ охорони державного кордону. 2. Завдання та призначення мобільних підрозділів.	1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.18.
	2	Групове заняття	2	Структурні підрозділи відділу прикордонної служби. Навчальні питання: 1. Призначення основних підрозділів відділу прикордонної служби. 2. Завдання основних структурних підрозділів відділу прикордонної служби.	1.9.,1.12.,1.1 9.
	3	Групове заняття	2	Підготовка та здійснення оперативно-службової діяльності відділом прикордонної служби. Навчальні питання: 1. Загальні положення з підготовки до оперативно-службової діяльності в наступному календарному році. 2. Організація оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби на місяць.	1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.18.,3.1 9., 3.27.
		Індивідуальна робота	4	Конспект з теми №11	По темі №11
		Самостійна робота	6	Підготовка до контрольної роботи по темі №№10,11.	По темі №№10,11

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
	4	Контрольна робота	2	Модульний контроль №7 Тактична летучка «Робота начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки».	1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.18.
Разом за 7 семестр			50/26		
VIII семестр					
12			32/30	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки.	
	1	Групове заняття	2	Сили і засоби підрозділу охорони державного кордону для реагування на зміни в обстановці. Навчальні питання: 1. Сили і засоби для реагування на зміни в обстановці. 2. Порядок дій сил і засобів для реагування на зміни в обстановці.	1.8, 1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.19.
	2	Групове заняття	2	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки. Навчальні питання: 1. Алгоритм дій начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки. 2. Особливості змісту роботи начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах.	1.8.,1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.19.
	3	Групова вправа (клас кафедри)	6	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону при блокуванні військового містечка. Навчальні питання: 1. Оцінка обстановки. 2. Прийняття рішення. 3. Постановка завдань елементам службового порядку та управління ними.	1.8.,1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.19.
	4	Групова вправа (клас кафедри)	6	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону по припиненню не збройних провокації противника. Навчальні питання: 1. Оцінка обстановки. 2. Прийняття рішення. 3. Постановка завдань елементам службового порядку.	1.8.,1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.19.
	5	Групова вправа	6	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону по	1.8.,1.11,

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		(клас кафедри)		припиненню збройних провокацій противника. Навчальні питання: 1. Оцінка обстановки. 2. Прийняття рішення. 3. Постановка завдань елементам службового порядку.	1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.19.
		Індивідуальна робота	2	Конспект з теми №12	По темі №12
	6	Групова вправа (клас кафедри)	6	Модульний контроль №8 Тактична летучка «Робота начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки». Навчальні питання: 1. Вирішення тестових завдань. 2. Прийняття рішення. 3. Оформлення рішення на схемі ділянки відповідальності.	1.8.,1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.19.
	7	Лекція (таємно)	2	Забезпечення національної безпеки прикордонним загоном на ділянці відповідальності. Навчальні питання: 1. Вимоги директиви щодо забезпечення прикордонним загоном національної безпеки на ділянці відповідальності. 2. Способи виконання завдань.	1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.19.,3.2 7.
13			22/18	Модульний контроль №9 Робота начальника підрозділу охорони державного кордону щодо здійснення оперативно-службової діяльності.	
		Самостійна робота	4	Підготовка до рольової гри	1.9.,1.12., 1.18.,1.24., 1.25.,2.11.
	1	Рольова гра ПЦЗНП	6	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону щодо організації оперативно-службової діяльності. Навчальні питання: 1. Прийняття рішення на здійснення оперативно-службової діяльності. 2. Планування оперативно-службової діяльності. 3. Розробка плану проведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників.	1.9.,1.12., 1.18.,1.24., 1.25.,2.11.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
	2	Рольова гра ПЦЗНЦ	6	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону з керівництва службою. Навчальні питання: 1. Постановка завдань. 2. Збір даних обстановки на реагування на її зміни.	1.9.,1.12., 1.18.,1.24., 1.25.,2.11.
	3	Рольова гра ПЦЗНЦ	6	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону щодо припинення правопорушення. Навчальні питання: 1. Прийняття рішення на проведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників. 2. Управління елементами службового порядку.	1.9.,1.12., 1.18.,1.24., 1.25.,2.11.
Екзамен			6		
Разом за VIII семестр			60/54		
Разом за 4 курс			110/80		
Разом за дисципліну			390/300		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1.1. Нормативно-правові акти

- 1.1. Закон України «Про державний кордон України».
- 1.2. Закон України «Про Державну прикордонну службу України».
- 1.3. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку та державного кордону».
- 1.4. Закон України «Про виключну (морську) економічну зону України».
- 1.5. Закон України «Про Національну поліцію».
- 1.6. Постанова Кабінету міністрів України № 1306 від 10 жовтня 2001 року «Про Правила дорожнього руху».
- 1.7. Постанова Кабінету міністрів України № 1147 від 27 липня 1998 року «Про прикордонний режим» (зі змінами).
- 1.8. Постанова Кабінету міністрів України № 48 від 18 січня 1999 року «Порядок здійснення координації діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань додержання режимів на державному кордоні».
- 1.9. Постанова Кабінету міністрів України № 1199 від 03 серпня 1998 року «Про контрольовані прикордонні райони».
- 1.10. Розпорядження Кабінету міністрів України № 687-р від 24 липня 2019 року «Про схвалення Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року».

1.11. Інструкція про службу прикордонних нарядів Державної прикордонної служби України, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 19.10.2015 року № 1261 (зі змінами: наказ МВС від 09.03.2021 №178).

1.12. Положення про відділ прикордонної служби, затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.04.2016 року №311.

1.13. Інструкція про порядок взаємодії дільничних інспекторів прикордонної служби Державної прикордонної служби України та дільничних офіцерів поліції Національної поліції України, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 04.08.2017 року № 689.

1.14. Інструкція з організації службової діяльності дільничних інспекторів прикордонної служби державної прикордонної служби України затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.05.2018 року № 396.

1.15. Інструкція про роботу з громадськими формуваннями з охорони державного кордону затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України № 948 від 15 вересня 2014 року.

1.16. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 04.08.2017 №686 «Про затвердження Порядку в'їзду і перебування в місцевості, яка знаходиться між державним кордоном і лінією прикордонних інженерних споруджень, громадян України та інших осіб».

1.17. Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 1075 від 07.09.2015 року «Про затвердження Додаткових тимчасових режимних обмежень у контрольованих прикордонних районах».

1.18. Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 6 від 12.01.2016 року «Про затвердження Положення про прикордонних представників та їх апарат».

1.19. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 45 від 28.03.2016 р. «Про вдосконалення організації прикордонно-представницької роботи».

1.20. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 23 листопада 2020 р. № 120 «Про організацію ведення, обліку та зберігання службових документів».

1.21. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 23 листопада 2020 року № 130 «Про основні засади організації оперативно-службової діяльності підрозділів охорони державного кордону у 2021 році».

1.22. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 08 грудня 2020 року №127 «Про організацію та здійснення перевірок державного кордону, інженерних споруд і загороджень, берегової смуги та узбережжя прикордонних водних об'єктів у 2021 – 2022 роках».

1.23. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 61 від 19 липня 2019 року «Про затвердження порядку оформлення графічних оперативно-службових (бойових) документів в Державній прикордонній службі України».

1.24. Інструкція з діловодства в Державній прикордонній службі України, затверджена наказом Адміністрації Держприкордонслужби України від 31 грудня 2020 року № 144.

1.25. Розпорядження Адміністрації Державної прикордонної служби України № 374 від 29 серпня 2009 року Про схвалення методичного посібника «Відомчі стандарти культури прикордонної служби».

1.26. Інструкція про застосування зброї, бойової техніки, озброєння кораблів (катерів), літаків і вертольотів Державної

прикордонної служби України, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу під час охорони державного кордону та виключної (морської) економічної зони України, затверджена наказом АДПСУ від 21.10.2003 року №200.

1.27. Наказ Голови Держкомкордон України від 17.12.1997 р. № 460 «Про затвердження Інструкції по спостереженню, оповіщенням та донесення у ПВУ на морській (річковій) ділянці державного кордону і у виключній (морській) економічній зоні».

1.28. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 70 від 4.02.2009 року «Про організацію діяльності центрів управління службою в Державній прикордонній службі України».

1.29. Інструкція з організації оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби Державної прикордонної служби України Частина I, затверджена наказом АДПС України від 29.12.2009 року №1040 (зі змінами).

1.30. Інструкція з організації оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби Державної прикордонної служби України Частина II, затверджена наказом АДПС України від 29.12.2009 року №1040 (зі змінами).

1.2. Базова

2.1. Служба прикордонних нарядів : навчальний посібник / авторський колектив – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2017. – 446 с.

2.2. Основні положення підготовки інспектора прикордонної служби до дій в різних умовах обстановки : навчальний посібник / авторський колектив: Видавництво НАДПСУ, 2020. 457 с.

2.3. Алгоритм дій посадових осіб підрозділу охорони державного кордону: Навчальний посібник. - Хмельницький: Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького, 2019. - 76 с.

2.4. Основні графічні оперативно-службові документи, які розробляються в підрозділі охорони державного кордону : альбом схем / авторський колектив – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2020. - 95 с.

2.5. Управління прикордонним підрозділом: навчальний посібник / авторський колектив – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2020. - 421 с.

1.3. Допоміжна

3.1. Охорона та захист державного кордону в умовах загострення воєнно-політичної обстановки : підручник / колектив кафедри. – Хмельницький, 2016. – 220 с.

3.2. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 167 від 02.03.2006 року «Про здійснення в Державній прикордонній службі України провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 85, 121-1, 185-10, 191, 195, 202, 203, 204, 204-1, 205, 206, 206-1, 207 Кодексу України про адміністративні правопорушення».

3.3. Наказ МВС України №971 від 30 листопада 2018 року «Про затвердження Положення про орган охорони державного кордону Державної прикордонної служби України».

3.4. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 996 від 09 жовтня 2018 року «Про затвердження Плану реагування Державної прикордонної служби України на надзвичайні ситуації».

3.5. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 69 від 21 серпня 2018 року «Про сили і засоби

Державної прикордонної служби України для реагування на надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру».

3.6. Конвенція ООН по міжнародному морському праву від 10 грудня 1982 року (Ратифіковано Законом від 03.06.99 N 728-XIV (728-14)// ВВР. – 1999. - N 31. – 254ст.).

3.7. Методичні рекомендації «Основні підходи до використання в охороні державного кордону новітніх технічних засобів».

3.8. Порядок роботи органів управління Державної прикордонної служби України з підготовки до оперативно-службової діяльності в наступному календарному році або іншому періоді, затверджений наказом МВС від 26 квітня 2018 року № 350.

3.9. Методичні рекомендації з організації охорони державного кордону в місцях тривалого несення служби – Київ, 2016 року.

3.10. Методичні рекомендації з організації прикордонно-представницької діяльності від 28 березня 2016 року схвалені Заступником Головного Прикордонного Уповноваженого України В. Серватюком.

3.11. Тимчасовий порядок здійснення контролю за переміщенням осіб, транспортних засобів та вантажів вздовж лінії зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, затверджений наказом першого заступника керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України (керівника Антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей) №27-ог від 22 січня 2015 року.

3.12. Сторожук В.Ф., Фаріон О.Б., Білорус А.М. Збірник нормативно-правових актів з питань прикордонної служби. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2011. –352 с.

3.13. Царьов Ю.О., Купрієнко Д.А. Засоби візуального спостереження охорони державного кордону: Навчальний посібник. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2010. – 164 с.

3.14. Альбом схем з слідопитства. Видавництво ІПВУ, 1994. – 24 с.

3.15. Руденко В.П., Мазур В.Ю., Ставицький О.М. Організація та методика проведення тренувань особового складу прикордонної застави зі слідопитства: Навчальний посібник. – Хмельницький: Видавництво НАПВУ, 2002. – 47 с.

3.16. Литвин М. М., Мисик А. Б., Катеринчук І. С. Методики оперативно-тактичних розрахунків: навчальний посібник / - Хмельницький: Видавництво Національної академії ДПСУ, 2004. – 108 с.

3.17. Моніторинг державного кордону на ділянці відділу прикордонної служби: навчальний посібник / Трембовецький О.Г., Білорус А.М. та ін. - Хмельницький: Видавництво Національної академії ДПСУ, 2015. - 251 с.

3.18. Охорона державного кордону прикордонним підрозділом: навчальний посібник / О. Г. Трембовецький, С. О. Каштелян, І. Г. Блощинський та ін. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2014. – 276 с.

3.19. Робота з місцевим населенням в прикордонних областях: навчальний посібник / Матусяк Е.В., Сторожук В.Ф., та ін.. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2013 р. – 240 с.

3.20. Служба прикордонних нарядів: курс лекцій / Баратюк В. І., Паламарчук Ю.С., Каштелян С. О. та ін. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2008 р.

3.21. Тактика застосування сил та засобів підрозділів охорони кордону в умовах ускладнення соціально–політичної (військово-політичної) обстановки. Навчальний посібник / Кривий І.В., Трембовецький О.Г., Білорус А.М., та ін.– Хмельницький: НАДПСУ, 2016 р – 185 с.

3.22. Протоколи між Адміністрацією Держприкордонслужби України та Головним Комендантом Прикордонної варти Республіки Польща про спільне патрулювання від 08.12.2010 та від 25.09.2014.

3.23. Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Молдова про спільне патрулювання українсько-молдовського державного кордону від 20.12.2011.

3.24. Протокол між Адміністрацією Держприкордонслужби України та Прикордонною службою Республіки Молдова про організацію спільного патрулювання на українсько-молдовському державному кордоні від 06.06.2012.

3.25. Протокол між Адміністрацією Держприкордонслужби України та Поліцією Угорщини про спільне патрулювання українсько-угорського державного кордону від 29.10.2013.

3.26. Угода між Адміністрацією Держприкордонслужби України та Міністерством внутрішніх справ Словацької Республіки про спільне патрулювання українсько-словацького державного кордону від 30.10.2013.

3.27. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Румунії про спільне патрулювання українсько-румунського державного кордону від 21.04.2016.

3.28. Протокол між Адміністрацією Держприкордонслужби України та Міністерством внутрішніх справ Румунії щодо виконання Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Румунії про спільне патрулювання українсько-румунського державного кордону від 31.05.2016.

3.29. Тимчасовий порядок оформлення оперативних (бойових) документів, затверджений наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 11.09.2020 року №140.

3.30. Порядок здійснення охорони державного кордону України на звільнених територіях Луганської та Донецької областей, звіт про НДР – Хмельницький : НАДПСУ, 2021. – 316.

3.31. Методичні рекомендації щодо застосування безпілотних літальних апаратів Державної прикордонної служби України під час охорони державного кордону та В(М)ЕЗ України.

3.32. Телефонограма Адміністрації Держприкордонслужби від 15.03.2021 р Т/221-5658/0/6-21 «Про результати проведення наради» Вх № 1221 від 16.03.2021 р.

1.4. Інформаційні ресурси в інтернеті (інтранеті)

- 4.1. Офіційний сайт Державної прикордонної служби України – <https://dpsu.gov.ua/>
- 4.2. Офіційний сайт Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького – <http://nadpsu.edu.ua>.
- 4.3. Модульне середовище НАДПСУ кафедри прикордонної служби - <https://lib.nadpsu.edu.ua/course/index.php?categoryid=8>
- 4.4. Прикордонна служба Польщі <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
- 4.5. Прикордонна служба Словацької Республіки <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
- 4.6. Прикордонна служба Угорщини <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

- 4.7. Прикордонна служба Румунії <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
- 4.8. Прикордонна служба Республіки Молдова <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
- 4.9. Прикордонна служба Республіки Білорусь <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
- 4.10. Прикордонна служба РФ <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН 3.1	Лабораторна робота
МН 3.2	Практична робота
МН 3.3	Пробні вправи
МН 3.4	Творчі вправи
МН 3.5	Усні вправи
МН 3.6	Практичні вправи
МН 3.7	Графічні вправи
МН 3.8	Технічні вправи
МН 3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН 4.1	Рецептивний
МН 4.2	Репродуктивний
МН 4.3	Евристичний
МН 4.4	Дослідницький

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний